

19. AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA

51. § [Indítványozói jogosultság]

- (1) **Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint arra jogosult indítványa alapján jár el.**
- (2)–(3)

Ügyrend

25. § (5) Jogi képviselő meghatalmazása esetén a szabályszerű meghatalmazást a beadványhoz csatolni kell, annak elmaradása vagy az ügyrend rendelkezéseitől eltérő módon történő benyújtása hiánypótlásra okot adó körülmény.
- (6) Az (5) bekezdésben meghatározott hiány esetén az Alkotmánybíróság az eljárását úgy folytatja le, mintha a jogi képviselői meghatalmazás nem jött volna létre, az indítványozót erről értesíti, és az indítványozó személyes eljárása alapján a tájékoztatást és közlést a továbbiakban az indítványozó részére küldi meg.
27. § (1) Az indítványozó jogi képviselőként az ügyvédet, ügyvédi irodát, európai közösségi jogászt, illetve kamarai jogtanácsost hatalmazhat meg.
- (2) A képviseleti jogosultságot az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény rendelkezései szerint kell igazolni.
- (3) A meghatalmazásnak az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre kell vonatkoznia. A védő, illetve a képviselő alapeljárás szerinti kirendelésének, illetve meghatalmazásának hatálya az Alkotmánybíróság előtti eljárásra nem terjed ki.
- (4) A jogi képviselőnek a beadványt aláírásával kell ellátnia.
- (5) Ha az Alkotmánybíróság eljárása alatt a jogi képviselő képviseleti jogosultsága bármely okból megszűnik, akkor az Alkotmánybíróság felhívja az indítványozót, hogy tizenöt napon belül állítson új képviselőt, vagy nyilatkozzon a személyes eljárásáról. Amennyiben ennek az indítványozó nem tesz eleget, az Alkotmánybíróság az indítványozó személyes eljárását vélelmezi.

Tartalom

1. Szövegtörténet	584
2. Az indítványozói jogosultság és a jogi képviselő	584

1. Szövegtörténet

A régi Abtv. 20. § alapján az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján járt el, a régi Abtv. 21. §-a pedig felsorolta az indítványozói jogosultsággal rendelkezőket. Az Abtv. 51. §-a nem sorolja fel az indítvány benyújtására jogosultakat, azt az egyes hatásköröknél részletezi, illetve utal az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseire.

Az Abtv. elfogadásakor az 51. § (2) bekezdése **kötelező jogi képviseletet írt elő** az alkotmányjogi panasz eljárás során. A képviseli jogosultságot igazolni kellett. Az 51. § (3) bekezdése pedig előírta, hogy jogi képviselőként eljárhatott az ügyvéd (ügyvédi iroda), valamint jogvédő társadalmi szervezet jogi szakvizsgával rendelkező képviselője. Az alkotmányjogi panasz esetén ugyanakkor a jogi segítségnyújtás lehetőségét a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 3. § (3) bekezdés c) pontja kizárta. A rendelkezést az alapvető jogok biztosa kifogásolta, és annak alkotmánybíróági vizsgálatát kezdeményezte. Az Alkotmánybíróság a rendelkezést a 42/2012. (XII. 20.) AB határozattal megsemmisítette. Végül az 51. § (2) és (3) bekezdését is hatályon kívül helyezték, a rendelkezések 2013. augusztus 1-jétől hatálytalanok. Következésképpen az alkotmányjogi panasz eljárás során a jogi képviselő már nem kötelező.

2. Az indítványozói jogosultság és a jogi képviselő

Az Abtv. 51. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint **arra jogosult indítványa alapján jár el**. Az, hogy ki minősül az Alkotmánybíróság eljárásának megindítására jogosultnak, az az egyes hatásköröknél eltérő (vö. Abtv. 23–38. §). Ebből a szabályból az is következik, hogy az Alkotmánybíróság indítvány hiányában, – főszabály szerint – hivatalból eljárást nem indít, valamint, hogy csak az arra jogosult indítványa alapján jár el. Amennyiben a beadvány tartalmából az állapítható meg, hogy azt nem az arra jogosult nyújtotta be, úgy a beadvány elbírálására nincs lehetőség.

Az Abtv. 51. § (2) és (3) bekezdésének hatályon kívül helyezésével **a jogi képviselő nem kötelező** az alkotmányjogi panasz eljárása során. Azonban az indítványozónak természetesen lehetősége van jogi képviselővel eljárnia, az erre vonatkozó részlet szabályokat az Ügyrend 27. §-a tartalmazza. Jogi képviselőként az ügyvéd, ügyvédi iroda, európai közösségi jogász, illetve kamarai jogtanácsos járhat el, a képviselői jogosultságot pedig az Üvtv. rendelkezései szerint kell igazolni. A meghatalmazásnak az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre kell vonatkoznia. Következésképpen az alapügyre vonatkozó ügyvédi meghatalmazás nem megfelelő, kivéve, ha az kifejezetten előírja az Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozó képviseletet is. A jogi képviselőnek a beadványt aláírásával kell ellátnia. Az indítvány benyújtásával egyidejűleg a meghatalmazást is be kell nyújtani. Ennek elmulasztását a hiánypótlási eljárás során lehet pótolni. Amennyiben az indítványozó a hiánypótlási eljárás során

sem nyújt be megfelelő meghatalmazást, az Alkotmánybíróság az eljárását úgy folytatja le, mintha a jogi képviselői meghatalmazás nem jött volna létre. Erről az indítványozót is értesíti, és az indítványozó személyes eljárása alapján a tájékoztatást és közlést a továbbiakban az indítványozó részére küldi meg. Ha az Alkotmánybíróság eljárása alatt a jogi képviselő képviseleti jogosultsága bármely okból megszűnik, akkor az Alkotmánybíróság felhívja az indítványozót, hogy tizenöt napon belül állítson új képviselőt, vagy nyilatkozzon a személyes eljárásáról. Amennyiben ennek az indítványozó nem tesz eleget, az Alkotmánybíróság az indítványozó személyes eljárását vélelmezi.

52. § [Határozott kérelem, kérelemhez kötöttség]

- (1) Az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.**
- (1a) A 23/A. § és a 24/A. § szerinti hatáskörök gyakorlására irányuló indítványban foglalt kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli**
- a) azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza,**
 - b) azokat az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megalkotására, illetve kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelményeket, amelyeket az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megsértett,**
 - c) az indokolást arra nézve, hogy az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása miért ellentétes a megalkotására, illetve kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelményekkel,**
 - d) a kifejezett kérelmet az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.**
- (1b) Az (1a) bekezdésben foglalt eseteken kívül a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli**
- a) azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza,**
 - b) az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét,**
 - c) a 38. §-ban meghatározott eljárás kivételével az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést**

- vagy bírói döntést, továbbá a 33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az Országgyűlés határozatát, illetve a 34-36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az alaptörvény-ellenes működést, magatartást vagy hatáskörgyakorlást,
- d) az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit,
 - e) az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés vagy – a 33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén – az Országgyűlés határozata miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá a 34-36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az indítványban foglalt kérelem részletes indokolását, valamint
 - f) a kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- (2) Az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Ez a rendelkezés nem érinti az Alkotmánybíróságnak a 28. § (1) bekezdésben, a 32. § (1) bekezdésben, a 38. § (1) bekezdésben és a 46. § (1) és (3) bekezdésben meghatározott, hivatalból megtehető megállapításokra vonatkozó hatáskörét, valamint az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésében foglaltakat.
- (4) Az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- (5) Az indítványban meg kell jelölni az indítványozó nevét és lakóhelyét, illetve székhelyét, közjogi tisztségviselő indítványozó esetén a betöltött tisztségét, továbbá az alkotmányjogi panasz eljárásokban nyilatkoznia kell adatai kezelését illetően.
- (6) Az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják.

Ügyrend

36. § (2) Az Abtv. 57. § (1b)–(1c) bekezdésében foglalt véleményezési eljárás céljából az Alkotmánybíróság a törvénnyel, kormányrendelettel vagy más, a személyek széles körét érintő jogszabállyal összefüggésben az indítványt, illetve az indítványban foglalt alkotmányossági kérelem lényegét [Abtv. 52. § (1a) bekezdés b)–c) pontja, illetve (1b) bekezdés c)–e) pontja] az Abtv. 57. § (1a) bekezdése szerint közzéteszi, valamint az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban közzéteheti. A közzététel során a személyes adatokat – az érintett rendelkezése

alapján, illetve ennek hiányában – törölni kell, ha azok közérdekből nem nyilvánosak.

56. § (1) Az Abtv. 23–24. §-a és 32–33. §-a szerinti eljárásokban, továbbá az Abtv. 38. §-a szerinti eljárásban nyilvánosnak minősül, az Abtv. 25–27. §-a szerinti eljárásban az indítványozó hozzájárulása esetén nyilvánosságra hozható az indítvány, valamint az eljárás során az Alkotmánybírósághoz közfeladatot ellátó szervek, illetve személyek által megküldött vélemény, továbbá a szakértői vélemény.
- (2) Amennyiben a nyilvánosnak minősített dokumentumokban szereplő személyes adatok nyilvánosságra hozatalához az érintett nem járult hozzá, azokat oly módon kell törölni, hogy az ne járjon a megállapított tényállás sérelmével. Amennyiben az adatkezeléshez a hozzájárulást az érintett személy felhívás ellenére sem adja meg, azt kell vélelmezni, hogy az adatai nyilvánosságra hozásához nem járult hozzá. Az indítványok anonimizálására egyebekben a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló törvény bírósági határozatok nyilvánosságára vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Tartalom

1. Szövegtörténet	587
2. A határozott kérelem követelménye és a kérelemhez kötöttség.....	588
2.1. A határozott kérelem.....	588
2.2. A kérelemhez kötöttség	590
2.3. Az indítványozó személyes adatai és az adatkezelési nyilatkozat	590
2.4. Az indítvány mellékletei	591

1. Szövegtörténet

A kérelemre vonatkozóan a **régi Abtv. 22. §-a** mindösszesen annyit írt elő, hogy az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli **indítványt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál** kell előterjeszteni. Az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kellett tartalmaznia. A határozott kérelem elemeit ugyanakkor a régi Abtv. nem fejtette ki.

Az Ideiglenes Ügyrend (2001) 20. §-a a beadványokra vonatkozóan annyit írt elő, hogy beadványokon fel kell tüntetni a beadvány előterjesztőjének nevét és lakóhelyét (székhelyét), a képviselő ellátására vonatkozó jogosultságot igazolni kell, valamint az Alkotmánybíróság előtti eljárásban az indítványozó és az eljárás minden résztvevője anyanyelvét használhatja. A 21. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárására vonatkozó indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia és meg kell jelölnie a kérelem alapjául szolgáló okot, valamint az indítvány tartalmazza: a vizsgálendő jogszabály megjelölése mellett az Alkotmánynak azokat a rendelkezéseit, amelyeket – az indítványozó állítása szerint – a hivatkozott jogszabályok megsértenek, valamint az

Abtv.-nek és egyéb törvényeknek azokat a rendelkezéseit, amelyekből az indítványozó jogosultsága és az Alkotmánybíróság hatásköre megállapítható.

Az Abtv. ezzel szemben már pontosan meghatározza, hogy az indítványnak miket kell tartalmaznia, amelyek hiányában a kérelem elbírálására nincs lehetőség.

2. A határozott kérelem követelménye és a kérelemhez kötöttség

2.1. A határozott kérelem

Az Alkotmánybíróság eljárása minden esetben írásbeli, határozott kérelem alapján indul, amelyet az arra jogosult a nyitva álló határidőben nyújt be a következők szerint.

Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítvány kötelező tartalmi elemeit az (1a) és (1b) bekezdés tartalmazza. A 2011-ben elfogadott törvényben a határozott kérelem elemeit egységesen az 52. § határozta meg, azt a 2013. évi CXXXI. törvény 11. § (13) bekezdése (hatályos 2013. VIII. 1-től) választotta két részre. Az (1a) bekezdésben az elfogadott, de még ki nem hirdetett Alaptörvény vagy Alaptörvény-módosítás megalkotására vonatkozó előzetes normakontroll eljárás (vö. Abtv. 23/A. §) és az Alaptörvény vagy Alaptörvény-módosítás megalkotására vonatkozó utólagos normakontroll (vö. Abtv. 24/A. §) eljárás megindítására irányuló indítványban foglalt határozott kérelem elemeit írja elő. Ennek értelmében meg kell jelölni azt *a)* az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza, *b)* azokat az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megalkotására, illetve kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelményeket, amelyeket az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megsértett, *c)* az indokolást arra nézve, hogy az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása miért ellentétes a megalkotására, illetve kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelményekkel, és *d)* a kifejezett kérelmet az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az Alkotmánybíróság ez idáig két esetben vizsgálta meg az Alaptörvény módosításának rendelkezéseit, illetve az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseit. A határozott kérelem követelményének mindkét indítvány megfelelt, az indítványok tartalmi elbírálása során pedig a 12/2013. (V. 24.) AB határozatban az Alaptörvény negyedik módosítása egyes rendelkezéseinek megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság részben elutasította, részben visszautasította, míg a 45/2012. (XII. 29.) AB határozatában az átmeneti rendelkezések egyes rendelkezéseit megsemmisítette.

Az 52. § (1b) bekezdés tartalmazza az (1a) bekezdésben foglalt eseten kívüli kérelmek határozottságára vonatkozó követelményeket. Ennek értelmében **a kérelem akkor határozott, ha** egyértelműen megjelöli *a)* azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza, *b)* az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, *c)* a 38. §-ban meghatározott eljárás kivételével az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést vagy bírói döntést, továbbá a

33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az Országgyűlés határozatát, illetve a 34–36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az alaptörvényellenes működést, magatartást vagy hatáskörgyakorlást, *d*) az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit, *e*) az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés vagy – a 33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén – az Országgyűlés határozata miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá a 34–36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az indítványban foglalt kérelem részletes indokolását, valamint *f*) a kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.

Az indítványozónak tehát meg kell tudnia jelölni, hogy mely hatáskörben (vö. Abtv. 23–38. §) eljárva kezdeményezi az alkotmánybírósági eljárást. Ez az esetek nagy részében egyértelmű (pl. az előzetes normakontroll, utólagos normakontroll vagy a bírói kezdeményezések esetében), azonban az alkotmányjogi panaszok esetében a közvetlenül a jogszabály ellen irányuló alkotmányjogi panasz [vö. Abtv. 26. § (1) bekezdés] és a bírói döntés ellen irányuló alkotmányjogi panasz (vö. Abtv. 27. §) elhatárolása sokszor problémás. Gyakori hibák, hogy az indítványozók vagy bírósági döntést megsemmisítését kérik és hatásköri szabályként az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkoznak, vagy bírósági döntés és jogszabály megsemmisítését kérik, de nem jelölik meg mindkét rendelkezést mivel nem tudják, hogy egy eljárásban az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § alapján is eljárhat az Alkotmánybíróság. Kiemelendő, hogy a határozott kérelem követelményének az indítvány az összes megjelölt hatásköri szabály tekintetében meg kell felelnie. A főtitkári előkészítő eljárás során ha a főtitkár észleli, hogy az indítványozó nem a megfelelő hatásköri szabály(oka)t jelölte meg, hiánypótlásra hívja fel az indítványozót. Amennyiben a hiánypótlás során az indítványozó továbbra sem jelöli meg a megfelelő hatásköri szabály(oka)t, úgy az indítványt az egyesbíró visszautasítja.

A beadványban az indítványozónak meg kell indokolnia, hogy miért kéri megindítani az alkotmánybírósági eljárást. Az indokolás hiányos, ha az nem tartalmaz részletes, alapjogi érveléssel állított indokolást. Ennek pótlására a főtitkár az indítványozót a hiánypótlási eljárás során felhívja. Az indítvány érdemi elbírálását az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének, illetve a hatáskör Alaptörvénybe ütköző korlátozásának állítása és alapjogi érveléssel kellően alátámasztott indokolása alapozhatja meg. Az indokolásnak célszerű kiterjednie az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott valamennyi rendelkezésére.

Az indítványozónak továbbá egyértelműen meg kell jelölnie az alkotmánybírósági vizsgálat tárgyát is, amely az egyes hatáskörök esetén eltérő (például alkotmányjogi panasz esetén jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés az eljárás tárgya).

Az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit is egyértelműen meg kell jelölnie az indítványozónak. Az Alaptörvény megsértett rendelkezésének megjelölése is sokszor problematikus, ugyanis az indítványozók alkotmányjogi panasz eljárásban számos esetben az Alaptörvény olyan rendelkezésének sérelmét állítják, amely az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem Alaptörvényben biztosított jog [vö. Abtv. 26. § (1) bekezdés]. Így például az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben benyújtott panasszal összefüggésben kialakított

gyakorlat szerint a jogbiztonság nem alapjog, annak sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben lehet alapítani, mégpedig a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ugyanígy az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban is megállapították, hogy az a hatalommegosztás alkotmányos alapelvét rögzíti, így annak sérelmére sem alapítható alkotmányjogi panasz {3384/2018. (XII. 14.) AB határozat Indokolás [21]}.

2.2. A kérelemhez kötöttség

Az Alkotmánybíróság előtti eljárásra is vonatkozik a kérelemhez kötöttség elve, ugyanis az Abtv. 51. § (2) bekezdése szerint **a lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik**, minden hatáskörében indítványhoz kötötten jár el. Ezen rendelkezés alól kivételt képez a 28. § (1) bekezdésben, a 32. § (1) bekezdésben, a 38. § (1) bekezdésben és a 46. § (1) és (3) bekezdésben meghatározott, hivatalból megtehető megállapításokra vonatkozó hatásköre, valamint az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésében foglaltak.

2.3. Az indítványozó személyes adatai és az adatkezelési nyilatkozat

Az indítványban az indítványozónak meg kell jelölni a nevét és lakóhelyét, illetve székhelyét, közjogi tisztségviselő indítványozó esetén a betöltött tisztségét, továbbá az alkotmányjogi panasz eljárásokban nyilatkoznia kell adatai kezelését illetően¹. Amennyiben a nyilvánosnak minősített dokumentumokban szereplő személyes adatok nyilvánosságra hozatalához az érintett nem járult hozzá, azokat oly módon kell törölni, hogy az ne járjon a megállapított tényállás sérelmével. Amennyiben az adatkezeléshez a hozzájárulást az érintett személy felhívás ellenére sem adja meg (erre szintén a hiánypótlási eljárás során van lehetőség), azt kell vélelmezni, hogy az adatai nyilvánosságra hozásához nem járult hozzá. Amennyiben az érintett hozzájárul nevének nyilvánosságra hozatalához, az Abtv. 26–27. §-ai alapján benyújtott indítványokat – az Abtv. 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 36. § (2) bekezdésére és 56. § (1)–(2) bekezdéseire tekintettel – az Alkotmánybíróság a honlapján úgy teszi közzé, hogy az indítványozó nevén kívül az indítványozó további személyes adatait, valamint a más személyek azonosítását lehetővé tevő adatokat az indítványból felismerhetetlenné teszi (anonimizálás). Ebben az esetben az indítványozó neve szerepelni fog az Alkotmánybíróság nyilvánosan közzétett döntésében is. Az indítványozó hozzájárulásának hiányában az Alkotmánybíróság az indítványban foglalt alkotmányossági kérelem lényegét teszi közzé. Az indítványban foglalt alkotmányossági kérelem lényege – az indítványban foglalt, a személyek azonosítását lehetővé tevő adatok törlése mellett – az indítvány szövege másolatának a közzétételével is történhet. A hozzájárulás

¹ Az adatkezelés nyilatkozat az Alkotmánybíróság honlapjáról, a <https://www.alkotmanybirosag.hu/nyomtatványok> oldalról letölthető.

hiányában az indítványozó neve nem fog szerepelni az Alkotmánybíróság nyilvánosan közzétett döntésében sem. Nem törli azonban az Alkotmánybíróság az anonimizált indítvány másolatából és a nyilvánosan közzétett döntésből sem a jogi képviselőként eljáró ügyvéd nevét.

2.4. Az indítvány mellékletei

Az indítványozónak indítványában meg kell jelölnie az indítványozói jogosultságát megalapozó alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést. Az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia és az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják. Ezeket az Alkotmánybíróság eljárása során megvizsgálja.

53. § [Indítvány benyújtása]

- (1) Az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli indítványt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál kell előterjeszteni. Az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának vizsgálatára irányuló indítvány beérkezéséről az Alkotmánybíróság haladéktalanul tájékoztatja a köztársasági elnököt és a Nemzeti Választási Bizottságot.**
- (2) Az (1) bekezdéstől eltérően az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.**
- (3) A bíróság az alkotmányjogi panaszt továbbítja az Alkotmánybíróság részére.**
- (4) A bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti.**
- (5) Az indítványozó azonos tartalmú indítványt ismételtlen csak akkor terjeszthet elő, ha az előző kérelem alapjául szolgáló okok jelentős mértékben megváltoztak.**
- (6) Az alkotmányjogi panasz kivételével az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítvány nem vonható vissza.**

Ügyrend

25. § (7) Ha az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 53. § (2) bekezdésétől eltérően közvetlenül az Alkotmánybíróságnál nyújtották be, és az ügyben első fokon eljáró bíróság a beadvány tartalmából megállapítható, a beadványt a főtítkár – Ve. és Nsztv. szerinti eljárások kivételével – megküldi a bíróságnak.
48. § (1) Ha a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján nem függesztette fel az alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés végrehajtását, az Alkotmánybíróság – kérelemre vagy hivatalból – az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt esetben a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot.
- (2) A döntés végrehajtásának felfüggesztésére történő felhívásról az Alkotmánybíróság végzéssel határoz.
- (3) A döntés végrehajtásának felfüggesztésére történő felhívásról az Alkotmánybíróságnak az a testülete dönt, amely az érintett ügyben érdemi döntésre jogosult, kivéve, ha az Alkotmánybíróság döntéshozatali testületének összehívása az ideiglenes intézkedés céljának veszélyeztetése nélkül nem lehetséges. Ilyen esetben az ideiglenes intézkedésről az elnök által kijelölt öt alkotmánybíróból álló testület dönt.
- (4) A döntés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó ideiglenes intézkedés elrendelését indokolni kell.
67. § (1) Az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a alapján végzésben megszüntetheti az eljárást a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén.
- (2) Okafogyottá válik az indítvány különösen, ha [...]
 - c) az indítványozó indítványát visszavonta.

Tartalom

1. Szövegtörténet	592
2. Az indítvány benyújtása.....	593
2.1. Az indítvány benyújtásának helye.....	593
2.2. A bírósági döntés végrehajtásának felfüggesztése	594
2.3. Azonos tartalmú beadvány és a beadvány visszavonása	59

1. Szövegtörténet

A régi Abtv. 22. § (1) bekezdése kimondta, hogy az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli indítványt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál kell előterjeszteni. A (3) bekezdés szerint az indítványozó azonos tartalmú indítványt ismételtelen csak akkor terjeszthet elő, ha az előző kérelem alapjául szolgáló okok jelentős mértékben megváltoztak.

2. Az indítvány benyújtása

2.1. Az indítvány benyújtásának helye

Az Abtv. 53. § (1) bekezdése értelmében – főszabály szerint – az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli indítványt **közvetlenül az Alkotmánybíróságnál** kell előterjeszteni. A beadvány távközlési eszköz útján történő benyújtásának nincs helye [Ügyrend 28. § (1) bekezdése]. Az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának vizsgálatára irányuló indítvány beérkezéséről az Alkotmánybíróság haladéktalanul tájékoztatja a köztársasági elnököt és a Nemzeti Választási Bizottságot. Az indítvány benyújtására nincs külön formanyomtatvány, sem területi korlát, annak szerkezetét és terjedelmét az indítványozó határozza meg.² A jogszabály nem írja elő továbbá azt sem, hogy a beadványt hány példányban kell benyújtani, így egy példány is elegendő.

A főszabálytól való eltérés az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszoknál van az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján. E két esetben a beadványt **az ügyben első fokon eljáró bíróságnál** kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani. Ennek oka az, hogy az Alkotmánybíróság számára szükséges releváns információkat, a támadott döntések kiadmányait, valamint a döntés(ek) kézbesítésére vonatkozó tájékoztatást az ügyben eljáró elsőfokú bíróság tudja továbbítani az Alkotmánybíróságnak. A bíróságoknak az alkotmányjogi panasz esetén követendő eljárására vonatkozó szabályokat az Országos Bírósági Hivatal Elnökének a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítása tartalmazza. Az OBH utasítás 118. § szerint az alkotmányjogi panaszt az első fokon eljáró bíróság haladéktalanul, közvetlenül, átirattal küldi meg az Alkotmánybíróságnak. Az átirathoz mellékletként csatolni kell az ügyben született első- és másodfokú, harmadfokú ügydöntő határozatok kiadmányait 1-1 példányban. A jogerős határozat kézbesítését igazoló tértivevény másolatát vagy a bíróság által a kézbesítés időpontjáról felvett feljegyzést, illetve az ezt igazoló tárgyalási jegyzőkönyvet is továbbítani kell. Az alkotmányjogi panasz benyújtása miatt indult eljárás megindításával kapcsolatos határidők betartásának ellenőrzéséhez a szükséges dokumentumokat a bíróság szintén köteles megküldeni az Alkotmánybíróság részére. Így a panasz beküldésére szolgáló, érkezett borítékot vagy személyes benyújtás esetén az iraton elhelyezett érkeztető bélyegzővel ellátott záradékot kell megküldeni. Amennyiben további iratok vagy a teljes iratanyag lenne szükséges, az Alkotmánybíróság megkeresésére azt az elsőfokú bíróság – soron kívül – átirattal, az Alkotmánybíróság ügyszámára hivatkozással megküldi, ez esetben pótborítékot készít. A 119. § szerint, ha az ügyben felülvizsgálati eljárás, jogorvoslat a törvényesség érdekében, illetve perújítás van folyamatban (Ügyrend 32. §), erről az alkotmányjogi panasz megküldésekor a bíróság tájékoztatást ad az Alkotmánybíróság részére. Ha később indul ilyen eljárás, erről szintén haladéktalanul értesíteni kell az Alkotmánybíróságot. Amennyiben a bíróság az alkotmányjogi panaszt nem az OBH utasításnak megfelelően továbbítja, úgy az Ügyrend 26. § (1) bekezdése

² Az Alkotmánybíróság honlapján található alkotmányjogi panasz indítvány minta. <https://www.alkotmanybirosag.hu/nyomtatvanyok>

alapján az előkészítő eljárás során a főtitkár tájékoztatást kér az alkotmányjogi panaszt megküldő elsőfokú bíróságtól, hogy a Kúria előtti felülvizsgálati eljárás, jogorvoslat a törvényesség érdekében, illetve perújítás folyamatban van-e, továbbá született-e döntés a jogerős ügydöntő határozat végrehajtásának felfüggesztéséről.

2.2. A bírósági döntés végrehajtásának felfüggesztése

Az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásnak befejezéséig a bíróság felfüggesztheti [vö. Abtv. 53. § (4) bekezdés] vagy az Alkotmánybíróság végzésben kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtására hívja fel a bíróságot [vö. Abtv. 61. § (1) bekezdés]. Az első esetben a bíróság – hivatalból vagy kérelemre – maga dönt a végrehajtás felfüggesztéséről vagy félbeszakításáról és az erre vonatkozó részletszabályokat a Pp., illetve a Be. tartalmazza, míg a második esetben a bíróság nem mérlegelhet, hanem az Alkotmánybíróság végzésében foglaltak alapján jár el.

A Pp. 426. § (1) bekezdése szerint az első fokon eljáró bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott határozat végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti, amely határozat ellen külön fellebbezésnek van helye. A Be. 665. § alapján az ügyben első fokon eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés végrehajtását, illetve a jogerős ügydöntő határozatban foglaltak teljesítését az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti vagy félbeszakíthatja, amelyről tájékoztatja az Alkotmánybíróságot. A bíróságok tájékoztatási kötelezettségét írja elő az OBH utasítás 120. § (1) bekezdése is, amely szerint a jogerős ügydöntő határozat végrehajtásának az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig történő felfüggesztése, félbeszakítása esetén az e tárgyában hozott jogerős végzés megküldésével értesíteni kell az Alkotmánybíróságot.

2.3. Azonos tartalmú beadvány és a beadvány visszavonása

Az Abtv. 53. § (5) bekezdése alapján az indítványozó azonos tartalmú indítványt ismételtelen csak akkor terjeszthet elő, ha az előző kérelem alapjául szolgáló okok jelentős mértékben megváltoztak.

Az Abtv. 53. § (6) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz kivételével az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítvány nem vonható vissza. Amennyiben az indítványozó alkotmányjogi panasz indítványát visszavonta, úgy az indítvány az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja alapján okafogyottá válik, amelyre tekintettel az az Alkotmánybíróság az eljárást megszünteti (vö. Abtv. 59. §).

54. § [Illetékmentesség, eljárási bírság]

- (1) Az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírószági eljárás során felmerült költségeit maga viseli.
- (2) Az Alkotmánybíróság tanácsa vagy az 55. § (5) bekezdése alapján eljáró egyesbíró eljárási bírsággal sújthatja, és a keletkező többletköltségek megfizetésére kötelezheti azt az indítványozót, aki az indítványozási jogát visszaélészerűen gyakorolja, valamint azt az indítványozót és az eljárásában résztvevő más személyt, akinek szándékos magatartása késlelteti vagy akadályozza az alkotmánybírószági eljárás befejezését.
- (3) Az eljárási bírság mértéke húszezer forinttól ötszázezer forintig terjedhet, amelyet az Alkotmánybíróság végzésében meghatározott időpontig köteles a bírságolt személy megfizetni. Az eljárási bírság összegének megállapításánál a kiszabására okot adó cselekmény súlyát és következményeit kell figyelembe venni.
- (4) A (2) bekezdésben meghatározott eljárási bírságban és a költségekben marasztaló döntés a bírságolt személy kérelme alapján vagy hivatalból, különös méltánylást érdemlő okból az Alkotmánybíróságnak az elnök által kijelölt másik tanácsa megváltoztathatja.

Ügyrend

49. § (1) Az Alkotmánybíróság az Abtv. 54. § (2)–(3) bekezdéseiben foglalt esetben eljárási bírsággal sújthatja és a felmerülő többletköltségek megfizetésére kötelezheti az indítványozót.
- (2) Az eljárási bírságot az indítványozóval szemben kizárólag alkotmányjogi panasz eljárásban lehet alkalmazni.
 - (3) Az eljárásban részt vevő más személy (jogi képviselő, szakértő stb.) abban az esetben sújtható bírsággal, ha szándékos magatartása – különösen valótlan vagy késedelmes adatközlése, illetve megjelenési kötelezettségének az elmulasztása – késlelteti vagy akadályozza az alkotmánybírószági eljárás befejezését.
 - (4) Az eljárási bírság a bírságra okot adó magatartás tanúsításának idejétől függően elsősorban az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasító végzésben, vagy az eljárást befejező határozatban szabható ki.
 - (5) Az eljárási bírság a (4) bekezdéstől eltérően külön végzésben is kiszabható, ha az eljárás előmozdítása érdekében indokolt.
 - (6) Az eljárási bírság Abtv.-ben meghatározott mértékén belül az adott ügyben alkalmazott összegről a tanács vagy a teljes ülés az előadó alkotmánybíró javaslata alapján dönt.

- (7) Az eljárási bírságot kiszabó végzésben meg kell határozni a megfizetésre nyitva álló határidőt, amely harminc napnál nem lehet rövidebb.
- (8) Az Alkotmánybíróság döntése – az eljárási bírságban és a költségekben marasztalt személy indokolt kérelme alapján vagy hivatalból – különös méltánylást érdemlő okból az Abtv., valamint az ügyrend szerint megváltoztatható.
- (9) Különös méltánylást érdemlő ok körében értékelhetők a bírságot személyi körülményei – különösen előrehaladott életkora, súlyos betegsége, kedvezőtlen vagyoni, jövedelmi, illetve családi viszonyai –, valamint a bírságra okot adó magatartással kapcsolatos körülmények, így különösen annak menthető indítéka vagy az alkotmánybírósi eljárás előmozdítására irányuló utólagos cselekedete.

Tartalom

1. Szövegtörténet	596
2. Az eljárás illetékmentessége és az eljárási bírság	596
2.1. Az eljárás illetékmentessége	596
2.2. Az eljárási bírság	597

1. Szövegtörténet

Az Alkotmánybíróság előtti eljárás a régi Abtv. szerint is illeték- és költségmentes volt. Az eljárási bírságra vonatkozó szabályt a régi Abtv. nem tartalmazott,³ azonban az eljárásából eredő költségek indítványozónak történő felszámításáról rendelkezett abban az esetben, ha az indítványozó rosszhiszeműsége az indítvány előterjesztésével kapcsolatban megállapítható [rég. Abtv. 28. § (2) bekezdés]. Ennek részletszabályait azonban nem dolgozták ki.

2. Az eljárás illetékmentessége és az eljárási bírság

2.1. Az eljárás illetékmentessége

Az Abtv. 54. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírósi eljárás során felmerült költségeit maga viseli. Mindezek alapján az indítványozó nem kérheti az ügyvédi költségei, vagy az indítvány benyújtásával járó egyéb költségei Alkotmánybíróság általi megtérítését.

³ Ugyanakkor a régi Abtv. 28. § (2) bekezdése kimondta: az Alkotmánybíróság az eljárásából eredő költségeket felszámíthatja az indítványozónak, ha annak rosszhiszeműsége az indítvány előterjesztésével kapcsolatban megállapítható. Ezt a szabályt soha nem alkalmazták.

2.2. Az eljárási bírság

Az eljárási bírság az alkotmánybíróvási eljárás rendjének fenntartását biztosító eszköz. Az Abtv. **kétféle személyi kör magatartását szankcionálja** és az Alkotmánybíróság **kétféle szankciót alkalmazhat**. Az Abtv. 54. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsa vagy az egyesbíró eljárási bírsággal sújthatja, és a keletkező többletköltségek megfizetésére kötelezheti azt az indítványozót, aki az indítványozási jogát visszaélészerűen gyakorolja, valamint azt az indítványozót és az eljárásában résztvevő más személyt, akinek szándékos magatartása késlelteti vagy akadályozza az alkotmánybíróvási eljárás befejezését. Az **Ügyrend 49. § (2)** bekezdése szerint az eljárási bírságot az indítványozóval szemben kizárólag alkotmányjogi panasz eljárásban lehet alkalmazni, az eljárásban részt vevő más személy (jogi képviselő, szakértő stb.) pedig abban az esetben sújtható bírsággal, ha szándékos magatartása – különösen valótlan vagy késedelmes adatközlése, illetve megjelenési kötelezettségének az elmulasztása – késlelteti vagy akadályozza az alkotmánybíróvási eljárás befejezését. A rendelkezés célja az olyan indítványozói magatartás visszaszorítása, amely valódi alapjogvédelem helyett csak a testület leterheltségét eredményezi.

Az eljárási bírság mértéke húszezer forinttól ötszázezer forintig terjedhet, amelyet az Alkotmánybíróság végzésében meghatározott időpontig köteles a bírságolt személy megfizetni. Az eljárási bírság Abtv.-ben meghatározott mértékén belül az adott ügyben alkalmazott összegről a tanács vagy a teljes ülés az előadó alkotmánybíró javaslata alapján dönt. Az eljárási bírság a bírságra okot adó magatartás tanúsításának idejétől függően elsősorban az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasító végzésben, vagy az eljárást befejező határozatban szabható ki. Ettől eltérően külön végzésben is kiszabható, ha az eljárás előmozdítása érdekében indokolt. Az eljárási bírságot kiszabó végzésben meg kell határozni a megfizetésre nyitva álló határidőt, amely harminc napnál nem lehet rövidebb. Az eljárási bírság összegének megállapításánál a kiszabására okot adó cselekmény súlyát és következményeit kell figyelembe venni. Az eljárási bírságban és a költségekben marasztaló döntés a bírságolt személy kérelme alapján vagy hivatalból, különös méltánylást érdemlő okból az Alkotmánybíróságnak az elnök által kijelölt másik tanácsa megváltoztathatja. Különös méltánylást érdemlő ok körében értékelhetők a bírságolt személyi körülményei – különösen előrehaladott életkora, súlyos betegsége, kedvezőtlen vagyoni, jövedelmi, illetve családi viszonyai –, valamint a bírságra okot adó magatartással kapcsolatos körülmények, így különösen annak menthető indítéka vagy az alkotmánybíróvási eljárás előmozdítására irányuló utólagos cselekedete.

Eljárási bírság kiszabására ez idáig még nem került sor.